

ԲԱՉԱՄԱՎԷՊ

Թ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2 .

1851

ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ 15 .

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒՅ

ԳԼՈՒԽ Ի .

Սերոյ յարեւ :

ՊԱՏՈՒԻ կնիկ մարդը , բայց վախ-
ցիր որ անոր գեղեցկութենէն չխաբուիս ,
աւելի ալ վախցիր որ քու սրտէդ չխա-
բուիս :

Երանի քեզի թէ որ անոր հետ միայն
սիրտդ կապուի որ պիտի ուզես ու պիտի
կարենաս քեզի ընկեր ունենալ բոլոր
կենացդ մէջ :

Բէւրի լաւ համարէ սիրտդ ազատ
պահել սիրոյ ամէն տեսակ կապերէն ,
քան թէ անարժան կնոջ մը ձեռքը
տալ : Բնիւ զգացմունք չունեցող մար-
դը կրնայ երջանիկ ըլլալ այնպիսւոյն
հետ . դուն չես կրնար : Վեզի կամ
մտնջեանաւոր ազատութիւն պէտք է ,
և կամայնպիսի ընկեր մը որ մարդկու-

թեան վրայ , և մանաւանդ կանանց
վրայ ունեցած համարմանդ յարմար ըլ-
լայ :

Ենպիսին այն ընտիր անձանց մէկը
պիտի ըլլայ որ աստուածաշաշտութեան
և սիրոյ գեղեցկութիւնը գերազանց
կերպով կը հասկընան : Եւ այլ որ չըլլայ
թէ դուն քու երեւակայութեամբդ ա-
նանկ կարծես զինքն ու անիկայ իրօք
բոլորովին ներհան ըլլայ :

Ի՞նչ որ զինքը ուզածիդ պէս գտնես ,
թէ որ տեսնես զինքը իրաւցընէ Եւսու-
ծոյ սիրովը վառուած , թէ որ տեսնես
զինքը ամէն տեսակ առաքինութեան
բաղձանքովը վառուելու յարմար , թէ
որ տեսնես զինքը ձեռքէն եկած բա-

րիքն ընելու ուշադիր, թէ որ տեսնես զինքը անհաշտ թշնամի այն ամենայն գործքերուն որ բարոյապէս ցած են, թէ որ այսպիսի կատարելութեանց հետ ունի նաև կրթութեամբ խելք ու գիտութիւն՝ առանց ջանալու զրոյն ալ երեցընել, թէ որ մանաւանդ այնպիսի խելքով ալ կանանց մէջ ամենէն խոնարհամիտն է, թէ որ ամէն խօսքերէն ու գործողութիւններէն կ'երևնայ իրեն բարեսրտութիւնը, գեղեցիկ բնականութիւնը, վսեմ զգացմունքը, պարտքերը կատարելու հաստատուն կամքը, սաստիկ ուշադրութիւնը որ չըլլայ թէ մէկուն սիրտը կոտրէ, հապա մանաւանդ միւրթարէ զանոնք որ սրտերնին կոտրեր է, և ուրիշներուն մտածմունքը ազնուացընելու բանեցընէ իր կատարելութիւնները, ան ատեն այնպիսի սիրով սիրէ զինքը՝ որ իրեն արժանի ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ .

Պարսա-եւի սէր :

ԲԱՅՅ, նորէն կ'ըսեմ, աղէկ նայէ որ չըլլայ թէ մէկ կին մը առաքինի կարծելով զարմանաս վրան, ու իրօք անանկ չըլլայ : Ինչ ատեն քու սէրդ վիպասանական սէր մը կը դառնայ, այսինքն ծաղրական ու փնասակար սէր, և սիրտդ անարժան կերպով մը զոհ ըրած կ'ըլլաս սնոտի կուռքի մը :

Համարման ու մեծ համարման արժանի կին կը գտնուի աշխարհիս վրայ՝ իրաւ է . բայց կը գտնուին, ու շատ կը գտնուին այնպիսի կանայք ալ որ գէշ դաստիարակութեամբ, ուրիշի չար օրինակովը և իրենց թեթեւութեամբը աւրուած են, որ առաքինի մարդուն փափաքանացը յարգը ճանչնալու չափ ալ կատարելութիւն չունին, որ աւելի կը սիրեն իրենց տեսքին ու առեւելք խելքին համար հաճոյանալ ուրիշներուն՝ քան թէ ազնուական զգացմունքներուն պատճառաւ սիրոյ արժանի ըլլալ :

Բայց այսպիսի անկատար կանայք սովորաբար շատ փնասակար կ'ըլլան, ու նաև բողոքովին ցած բնաւորութիւն ու նեցողներէն ալ աւելի փնասակար : Այսինքն իրենց տեսքովն ու հնարքներովը կը խաբիւրեն, հապա շատ անգամ նաև քանի մը առաքինութիւններով, և յոյս մը տալով թէ իրենց վրայ պակասութիւններէն աւելի կատարելութիւններ կան : Ինչ ընդունիր դուն այն յոյսը՝ երբոր կը տեսնես վրանին չափէ դուրս պարծենկոտութիւն կամ ուրիշ ծանր պակասութիւններ : Ինչնց վրայ դատաստան ըրած ատենդ անաչառ եղիր, չէ թէ վրանին չարախօսութիւն ընելու կամ պակասութիւններն մեծցընելու համար, հապա որպէս զի թէ որ անվայել որոգայթի մը մէջ իյնալու վախ ունիս նէ՝ կարենաս առաջուց փախ չիլ ազատիլ :

Այլապի որ բնութեամբ զիւրամէտ ես սէր և պատկառանք ցուցընելու արժանաւոր անձի մը, այնչափ աւելի պարտք պիտի համարիս քեզի որ մէկուն չտիաւոր առաքինութիւններովը գոհ չըլլաս ու բարեկամութեան պատուական անունը չտաս իրեն :

Ինչկիրթ երիտասարդներն ու իրենց նմանները կը ծիծաղին վրադ, հպարտ վայրենի ու կոպիտ կ'ըսեն քեզի . հոգ չէ . արհամարհէ անոնց դատաստանները : Այս հպարտ եղիր, ոչ վայրենի, ոչ կոպիտ, բայց շուայլութեամբ ալ զգայմունքներդ մի վատներ . սիրտդ ազատ պահելու համար ամուր կեցիր, և կամ մէկուն նուիրելու ալ ըլլաս՝ այնպիսոյն նուիրէ որ ինչպէս պէտք է նէ արժանաւորութիւն ունենայ :

Ինչկն որ արժանաւոր կնոջ մը վրայ սէր կը ձգէ՝ գերիի պէս անոր շողքորթութիւններ ընելու համար ժամանակ կը չկորսընցընէր : Ինչն ալ այն կերպերէն չախորժիր . կ'ամբնայ այնպիսի պարապորդ ու անհամցած բարեկամ ունենալուն . այն մարդուն միայն բարեկամութեանը վրայ համարում կ'ունենայ՝ որ պարզսիրտ ու ծանրակաց է, և սիրոյ վրայ խօսելու այնչափ փոյթ

չընել՝ որչափ սիրելի ըլլալու գովելի
սկզբունքներով ու գովելի գործքերով :

Եւ ինչ որ թող կու տայ որ մէկը
տղու պէս գերի տեսնէ իր ոտքը ընկած ,
յաճում թեամբ իր հազար ու մէկ խենթ
ու խելառ հաճոյքները կատարելու
խոնարհած , և խելքը միտքը շինծու
գեղեցկութեանց ու կոտորուածքներու
տուած , յայտնի կ'իմացնեն որ ոչ անոր
վրայ ազնիւ մտածութիւն ունի և ոչ
իր վրայ :

ՓԵ՛ՆԼԻԹՈՅ

Ա Ռ Ա Կ

Խոսքուն Աշուէ :

Օր մը ձին , շուն եղն ու իշուկ
Մէկ տեղ եկած կը խօսէին .
« Երջանիկ դուք
» Որ չէք մատնած անգութ բաղդին .
» Ա՛հ , գիտնայիք ի՞նչ կը քաշեմ .
» Գիշերն արթուն պէտք է սպասեմ
» Իմ տէրերուն պահպանութեան ,
» Յօրեկն երթամ փակուիմ զընտան ,
» Բանցաւորի պէս կապկըպած ,
» Այսչափ չարեացս ի՞նչ կարծէք վարձ .
» Քանի մը հատ չորցած ոսկոր ,
» Քիչ մ'ալ մըքըտ հացի կոտոր » :
— « Ատիկայ բան չէ , եղն ըսաւ .
» Դժարագութիւնն ինձի ընկաւ .
» Դու յոգնութիւնն ի՞նչ է՝ չյտես .
» Աշխատութիւն՝ իմինքն տես .
» Կանուխ ելլալ ու բոլոր օր
» Կամ սայլ քաշել կամ խիստ արօր .
» Աս ալ հերիք չէ , կըռնակդ ալ
» Սուր խրթանի մը պէտք է տալ » :
— « Բայց դուն գոնէ ձմեռն հանգիստ
» Ախր ձեզ ծոյլ կը նըստիս ,
» Ըսաւ ձին . ես բերանըս ստնձ
» Ամառ ձմեռ մարդ մը շաղկած
» Դաշտեր ձորեր պէտք է երթամ
» Պատերազմի մէջ ալ մըտնում » :
— « Փառքով մեռնիլն ալ պարծանք է
» Ո՛վ բարեկամ , եչը կ'ըսէ .
» Իմ նեղութիւնս ի՞նչպէս յայտնեմ .
» Այս բաւական է որ ըսեմ ,
» Թէ մէկուն բաղդն որ աւրբի
» Ա՛լ բեռնակիր եչ կ'անուանի » :
Ատեղ գանգատ ըրած ատեն
Ծերուկ աղուէս մ'անցաւ մօտէն .
« Վարպետ աղուէս , ըսին , եկուր
» Սա թըշուառացս ճար մը ցըցուր » :
— « Թէ որ կ'ուզէք , ըսաւ աղուէսն
» Որ օգտակար խրատ մը տամ ձեզ՝

» Բաղդին ամենքդ ալ գո՛հ եղիք ,
» Որ ալ գէշն չի հանգիպիք :

Հատ տարիներ աշխարհք տեսայ
Ամէն տեղ այս գանգատըս կայ .
Մի՛ յուսաք , փուճ տեղ մի խաբուիք
Ոչ ոք կ'ըլլայ հոս երջանիկ :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ԼՂԻՆՈՍՈՒԹԻՒՆ Եւ Երբեքնէն ի Կիսանդրիէն իւր
Վերջնաճ առ Կոմսն Տ' () ըսէ :

ԿՈՄՍՆ Տ' () ըսէ ի սակաւուց անտի
է բարեբաստիկ արանց որ պերճա-
ցեալքն են ճաշխարհիկ հանճարով և
ներհականօք զոգցես լաւութեամբ ,
որոց և մին միայն շատ էր արդեօք յա-
ճախել նմա պարծանս :

Հանդերձ իրթ ախորժակաւն յըն-
տրութիւն ամենայնի որ ինչ վսեմ
գեղեցկութիւնն ի գնացս և յիրս առն
ազատականի յաւելուն , և որով համաշ-
խարհական ժառանգեալ է նորա յԱշ-
րուպէ հռչակ համբաւոյ , ունի նա ճար-
տարութիւն գերազոյն ի նկարս պատ-
կերաց և ի քանդակս անդրեաց , և քա-
ջածանօթ իսկ են ամենեցուն կենդանա-
գիրքն և առնադատկերը Վ ելլինկթո-
նի , Կափուէնի , () Վոնէլի , Պարլնի
և սյրոց բազմաց յաւազ մարդկանէ :

Կոմսն Տ' () ըսէ առանձինն իմն պարտ
յանձին կալեալ թուի կենդանագրել
զմերոյ ժամանակիս գերահռչակ որե-
ւոյն կերպարանս : Սմին իրի և Պարոն
Լ ամարթին ի նորա նախատպացն սակի
էր , և հարկ էր և նմա զիւրն ունել
աշտիճանն ի գերապանծ կաճառին : Եւ
ահա հրապարակեաց կոմսն զկիսանդրի
քաջի քերթողին՝ յղեալ և առ նա ինքն
օրինակ մի :

Պարոն Լ ամարթին հանդերձ խոնար
համիտ հեղութեամբն և զիջանող բա-
րուքն՝ ոչ դիւրաւ ամբի ի դատմունս
իւր զգեղարուեստից , և ընդ այս չեն
ինչ զարմանք . սակայն սքանչացաւ նա
ընդ կիսանդրին իւր այնչափ մինչև ա-